

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09, и 1/11) и чл. 6. и 7. Правилника о тарифном поступку (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), рјешавајући по захтјеву Независног оператора система у Босни и Херцеговини, број: 41/14 од 29. октобра 2014. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 29. децембра 2014. године, донијета је

ОДЛУКА

1. Независном оператору система у Босни и Херцеговини се одређује потребни годишњи приход за 2015. годину у износу од 7.152.642 КМ и утврђује тарифа за рад у износу од 0,0592 фенинга/kWh.
2. Независни оператор система у БиХ и Електропренос БиХ су дужни да по истеку сваког календарског мјесеца, у сарадњи са власницима лиценце за дистрибуцију електричне енергије, купцима који су директно прикључени на преносну мрежу и произвођачима који за потребе производног процеса преузимају енергију са преносне мреже, сачине извјештај о енергетским величинама у свим тачкама преузимања.
3. На основу извјештаја из претходне тачке, за купца прикљученог на преносну мрежу услуге НОС-а БиХ се фактуришу његовом снабдјевачу, а за купца прикљученог на дистрибутивну мрежу оператору дистрибутивног система (ОДС), односно правном лицу у оквиру којег ОДС дјелује. За енергију преузету у пумпном начину рада, услуге НОС-а БиХ се фактуришу власнику лиценце за производњу.
4. Тарифа одређена овом одлуком се користи приликом одређивања тарифа/цијена за крајње купце, према структури тарифних елемената у оквиру појединих категорија потрошње.
5. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а примјењује се од 1. јануара 2015. године.

Диспозитив одлуке се објављује у “Службеном гласнику БиХ”, службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Образложење

Успостављање Независног оператора система у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: НОС БиХ) омогућено је доношењем Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

НОС БиХ је власник лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, у складу са одлуком Државне регулаторне комисије за електричну енергију (у даљњем тексту: ДЕРК), број: 05-28-12-30-20/12 од 3. јула 2012. године (“Службени гласник БиХ”, број 53/12). Тарифа за рад НОС-а БиХ је, према члану 21. *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге – Пречишћени текст* (“Службени гласник БиХ”, бр. 93/11 и 61/14 – у даљњем тексту: *Тарифна методологија*), намијењена за покривање трошкова рада

НОС-а БиХ који настају обављањем дјелатности прописаних чл. 2. и 7. Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини.

Тарифа се, сходно члану 22. Тарифне методологије, утврђује на основу трошкова за обављање регулисане дјелатности и физичког обима услуга у оквиру регулисане дјелатности. Трошкови за обављање регулисане дјелатности и физички обим услуга који пружа регулисани субјекат утврђују се на основу података садржаних у захтјеву за одобрење тарифе. Код утврђивања тарифа ДЕРК може користити и додатне податке за које сматра да су потребни.

У складу са чланом 3. *Правилника о тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), НОС БиХ подноси ДЕРК-у захтјев за одобрење тарифа. НОС БиХ је поднио захтјев за одобравање тарифа број: 41/14 од 29. октобра 2014. године (запримљен 3. децембра 2014. године под бројем 04-28-5-346/14). Захтјев је поднијет на обрасцима прописаним *Одлуком о одређивању образаца за достављање података у тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, бр. 44/05 и 82/12) са потребним прилозима.

У складу са чл. 4. и 9. *Правилника о тарифном поступку*, исказани подаци морају бити јасно изложени, тако да омогућавају њихову потпуну идентификацију и морају пружити довољно информација да би се могла донијети одлука.

Разматрање захтјева за тарифе кроз поступак одобравања тарифа у највећој могућој мјери мора испоштовати основне принципе који прописују да ће тарифе бити праведне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријумима и оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. Подносилац захтјева за одобрење тарифе је дужан доказати да предложена тарифа испуњава захтјеве из закона БиХ и правила и прописа ДЕРК-а.

Захтјев НОС-а БиХ наводи сљедеће трошкове и расходе за 2015. годину: трошкови материјала у износу 75.700 КМ, трошкови услуга 1.320.051 КМ, трошкови радне снаге 3.531.867 КМ, амортизација 1.216.598 КМ, трошкови камата 53.932 КМ, остали трошкови 83.000 КМ, трошкови лиценце и регулаторне накнаде 70.000 КМ, те остали расходи 1.394.612 КМ, што укупно на име трошкова и расхода износи 7.745.760 КМ. Поред тога, НОС БиХ је у свом захтјеву затражио да му се одобри вишак прихода над расходима у износу од 913.000 КМ којим би се обезбиједило покриће дијела амортизације утрошене на отплату кредита за пословни објекат (654.000 КМ), отплата годишње рате кредита за пословни објекат за 2015. годину (109.000 КМ), те формирање финансијске резерве за бољу ликвидност (150.000 КМ).

НОС БиХ у захтјеву за одобравање тарифа наводи да се тарифа за 2015. годину израчунава на бази реалних потреба (Финансијски план и План инвестиција) као и на бази Тарифне методологије.

Финансијско пословање НОС-а БиХ у 2015. години опредјелјиваће слични услови и претпоставке који су обиљежили и пословну 2014. годину. Финансијско пословање се првенствено односи на већ стандардизовану структуру материјалних и нематеријалних трошкова као и услуга, постојеће људске ресурсе уз запослење два нова приправника, те материјални и већ достигнути технички ниво на којем НОС БиХ остварује своју дјелатност.

НОС БиХ наглашава да очекује исподпланско остварење електроенергетског биланса у 2014. години, као и проблем наплате својих потраживања од “Алуминија” д.д. Мостар, што се директно одражава на укупни приход и ликвидност НОС-а БиХ. Такође, очекује повећање издатака за рад Канцеларије SEE САО, те планира постати члан у

Регионалном центру за координацију сигурности рада преносних система у ЈИ Европи (RSCI SEE).

Захтјев садржи и планирани физички обим услуга на преносној мрежи за 2015. годину, који се наслања на податке из Биланса електричне енергије на мрежи преноса БиХ за 2015. годину (запримљен у ДЕРК-у 31. октобра 2014. године под бројем 04-28-13-344/14) према коме планирана испорука електричне енергије са преносне мреже у 2015. години износи 12.091,4 GWh.

Након прегледа документације, потпуност захтјева НОС-а БиХ је потврђена актом ДЕРК-а број: 04-28-5-346-1/14 од 18. новембра 2014. године, о чему је НОС БиХ обавијештен дописом број: 04-28-5-346-2/14 од 19. новембра 2014. године, па се у наставку тарифног поступка могло приступити оцјени свих поднијетих доказа уз придржај права ДЕРК-а да тражи додатне податке и информације када је то сматрао потребним.

Захтјев НОС-а БиХ је рјешаван спровођењем поступка формалне расправе, у свему према одредбама *Правилника о јавним расправама* (“Службени гласник БиХ”, број 38/05), према чијој је одредби члана 45. ДЕРК кратким обавјештењем у дневним новинама и на својој интернет страници упознао јавност са сажетком поднијетог захтјева и могућношћу заинтересованих лица да се непосредно упознају са захтјевом и упуте писмене коментаре у вези са предметом тарифног поступка. Обавјештење за јавност је позвало и лица заинтересована да у поступку формалне расправе учествују као умјешачи и да претходно писмено докажу свој интерес, те најавило одржавање формалне расправе о захтјеву.

Након достављања захтјева за стицање статуса умјешача, како би саслушао свједочења о позицијама и интересима, ДЕРК је закључком број: 04-28-5-346-10/14 од 27. новембра 2014. године дозволио учешће у поступку у својству умјешача слједећим субјектима: ЈП “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне” д.д. Мостар, МХ “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње и ЈП “Електропривреда Босне и Херцеговине” д.д. Сарајево. Умјешачи нису користили право да у просторијама ДЕРК-а изврше непосредан увид у целокупну документацију захтјева за тарифе.

Припремна расправа о поднијетом захтјеву НОС-а БиХ за одобрење тарифа за рад НОС-а БиХ и помоћне услуге је одржана 2. децембра 2014. године у Тузли. На припремној расправи је утврђена листа питања које је требало расправити и ток формалне расправе. На формалној расправи одржаној 4. децембра 2014. године, стране у поступку су презентовале своје доказе како би се утврдиле све релевантне чињенице. Обрађено је свако од питања са утврђене листе и то сукцесивно одговором подносиоца захтјева и коментарима на исте од стране умјешача и водитеља поступка.

Извјештај водитеља поступка описује ток поступка, понуђене доказе и утврђене чињенице, релевантне правне одредбе и препоруку члановима Комисије (у даљњем тексту: Комисија) и достављен је странки у поступку актом ДЕРК-а, број: 04-28-5-346-25/14 од 12. децембра 2014. године, те умјешачима којима је такав статус правоваљано признат од стране ДЕРК-а. Анализа трошкова и прихода, изложена у извјештају водитеља потврђује, одбија или прилагођава појединачне ставке, величине или методе коришћене за припрему приједлога тарифе, у складу са дискреционим правима ДЕРК-а у тарифном поступку.

Извјештај је требао да пружи разумну основу Комисији да на предоченим подацима, аргументима и појашњењима, те коментарима НОС-а БиХ (број: 01-3491-1/14 од 16.

децембра 2014. године) и заинтересованих лица (МХ “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње, коментари под бројем: 1-1/03/2-1699-6/14 од 17. децембра 2014. године), датим на приједлог овог извјештаја, након што их пажљиво размотри и процијени, донесе своју коначну одлуку о поднијетом захтјеву.

НОС БиХ у својим коментарима на коначан извјештај водитеља поступка у поступку одређивања тарифа за рад НОС-а истиче: да треба увећати *путне трошкове* за барем 10%, да се одобри пуни износ трошка за почетак рада RSCI SEE, да је неопходно увећати трошак радне снаге за око 150.000 КМ, те наглашава проблем отплате кредита за купљени пословни објекат.

У коментарима, МХ “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње предлаже да тарифа за рад НОС-а БиХ остане непромијењена у односу на одобрено из 2014. године (0,0558 фенинга/kWh).

Комисија, дакле, мора усмјерити своја разматрања на све елементе у трошковној структури које је истицао подносилац захтјева, анализу трошкова и прихода изложу у извјештају водитеља поступка, као и коментаре умјешача поднесених у току цијелог поступка, те цјеловитом опсервацијом одлучити о поднијетом захтјеву. Слиједом такве обавезе, Комисија излаже сљедећа своја становишта:

Код одређивања *трошкова материјала*, Комисија у потпуности прихвата приједлог водитеља поступка и сматра разумним трошкове материјала у 2015. години одобрити у висини од 64.000 КМ.

Код одређивања *трошкова услуга*, Комисија је као и у ранијим тарифним поступцима посебну пажњу усмјерила на износ трошка одржавања SCADA система и услуге одржавања софтвера те прихвата аргументацију и оријентацију водитеља поступка у процјени укупног трошка услуга и утврђује их у износу приближно захтјеву за 2015. годину. Не спорећи значај и потребу стручног усавршавања запосленика НОС-а БиХ, Комисија сматра да се износ трошка за ову намјену може редуковати успоставом одговарајућих приоритета и коришћењем различитих модалитета у пракси. Цијенећи досадашњу динамику израде студија везаних за рад електроенергетског система Комисија као одобрени износ признаје износ од 40.000 КМ. Сматрајући да НОС БиХ може утицати на износе појединих трошковних позиција (трошкови репрезентације, услуге одржавања сталних средстава и остале услуге) без угрожавања функционалности и свога рада, те пратећи досадашњу реализацију, Комисија одобрава износ трошка услуга од 1.229.811 КМ.

Сагледавајући досадашња остварења *трошкова радне снаге* у односу на одобрена, евидентна су, осим у 2013. години, значајнија одступања. Иако је НОС БиХ у свом тарифном захтјеву за 2015. годину планирао износ трошка радне снаге на достигнућим просјецима из предходне двије године, те повећање броја запослених ради замјене кадрова који одлазе у пензију, Комисија сматра да се износ овог трошка мора прилагодити садашњој економској ситуацији у Босни и Херцеговини.

Цијенећи напријед наведено, уз задржавање осталих параметара на достигнућом нивоу, Комисија одобрава износ на позицији трошкова радне снаге од 3.280.277 КМ сматрајући да, у оквиру одобрених средстава, НОС БиХ има могућност и за запошљавање новог кадра у циљу извршавања повећаног обима послова у домену балансирања и потпуног отварања тржишта.

НОС БиХ је затражио одобрење *трошка амортизације* за 2015. годину у износу од 1.216.598 КМ као резултат обрачуна амортизације на сва средства која НОС БиХ користи укључујући и дио који се односи на SCADA систем, а које су три

электропривреде у БиХ платиле кроз EBRD кредит. Износ амортизације на тај дио СЦАДА система износи 274.976 КМ. Комисија је одлучила признати трошак амортизације за 2015. годину у затраженом износу од 1.216.598 КМ, док се истовремено износ од 274.976 КМ оприходује и исказује као приход од донираних средстава.

Уз тарифни захтјев НОС БиХ је доставио и отплатне планове кредита који ће бити оперативни у 2015. години. Укупне камате по свим кредитима износе 36.432 КМ, док су трошкови *осигурања* у нивоу процјене за 2014. годину и износе 17.500 КМ. Комисија признаје износ *финансијских трошкова* од 53.932 КМ.

Комисија у потпуности подржава аргументацију водитеља поступка приликом обраде ставки планираних трошкова НОС-а БиХ за енергенте и режијске трошкове, а које спадају у групу *осталих трошкова* и одобрава предложени износ од 83.000 КМ.

У погледу одређивања висине *осталих расхода*, Комисија примјећује да они имају највећи појединачни раст (око 65%) у односу на процјену остварења за 2014. годину. Комисија респектује значајан пораст чланарина за ENTSO–Е и потребе финансирања рада Канцеларије SEE CAO као и покривање њених губитака за 2014. годину, те их одобрава у пуном износу.

Сагледавајући захтјев за чланство у Регионалном центру за координацију безбједности рада преносних система у ЈИ Европи (RSCI SEE), Комисија је става да се намјенски одобри вриједност овог трошка од 191.106 КМ којом би се покрио почетак рада и полугодишња чланарина уз адекватно спровођење процедура те накнадну доставу документације и трошкова везаних за рад овог центра. НОС може почети користити финансијска средства за рад RSCI SEE тек након што буду познати сви битни елементи, услови и процедуре неопходне за почетак рада Центра и након што предочи оснивачка акта са пројекцијом трошкова његовог функционисања.

У погледу одређивања висине осталих расхода, Комисија заузима сличан став као и код одређивања трошкова радне снаге, те сматра примјереним редуковање оних трошкова на које регулисани субјекат сам може утицати (накнада за рад управног одбора и дневнице).

Комисија намјенски одобрава средства на позицији *осталих расхода* у 2015. години у износу од 1.230.000 КМ.

Подносиоцу захтјева се као оправдани трошак признаје и износ у висини од 70.000 КМ по основу обавезе плаћања регулаторне накнаде прописане *Одлуком о утврђивању регулаторне накнаде за 2015. годину* (“Службени гласник БиХ”, број 84/14).

Такође, НОС-у БиХ у оквиру потребног прихода се одобрава 200.000 КМ за формирање неопходне финансијске резерве која би служила намјени одржавања ликвидности и стабилнијем финансијском пословању регулисаног субјекта, а у свјетлу ненаплаћених потраживања од “Алуминија” д.д. Мостар која у значајној мјери утичу на финансијску стабилност НОС-а БиХ.

На основу изведених анализа захтијеваних трошкова и расхода подносиоца захтјева, Државна регулаторна комисија за електричну енергију као потребни годишњи приход “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” за 2015. годину утврђује и одобрава укупни износ од 7.152.642 КМ и, на основу овако одобреног потребног прихода и преузете енергије са мреже преноса од 12.091.355.319 kWh према Билансу електричне енергије на мрежи преноса БиХ за 2015. годину, одређује тарифу за рад у износу од 0,0592 фенинга/kWh.

Појединачне компоненте потребног прихода НОС БиХ је у обавези финансирати у оквирима овом одлуком одобрених вриједности, како слиједи:

Опис	2012. одобрено	2012. остварено	2013. одобрено	2013. остварено	2014. одобрено	2014. процјена	2015. захтјев	2015. одобрено
Трошкови материјала	70.000	53.715	61.000	52.596	65.000	62.000	75.700	64.000
Трошкови услуга	1.141.456	1.044.309	1.100.000	1.074.502	1.184.550	1.055.695	1.320.051	1.229.811
Трошкови радне снаге	3.270.000	3.403.255	3.147.455	3.175.448	3.164.455	3.361.593	3.531.867	3.280.277
Амортизација	1.349.960	1.329.992	1.263.274	1.232.237	1.183.853	1.173.077	1.216.598	1.216.598
Трошкови камата	117.990	117.951	86.130	67.696	67.194	67.194	53.932	53.932
Трош.лиценце и рег.накн.	70.000	75.000	75.000	75.000	73.000	73.000	70.000	70.000
Остали расходи	591.000	729.661	681.000	661.413	912.722	843.115	1.394.612	1.230.000
Остали трошкови	146.000	94.109	135.000	79.995	98.000	78.432	83.000	83.000
А. Укупно трошк. и расх.	6.756.406	6.847.992	6.548.859	6.418.887	6.748.774	6.714.106	7.745.760	7.227.618
1. Вишак расхода	80.000	0	182.000	0	57.849			
2. Вишак прихода	-355.834						913.000	
3. Финансијске резерве					100.000			200.000
4. Остали приходи	269.876	315.891	274.976	275.373	274.976	274.976	274.976	274.976
5. Приходи од ел. енергије (А+1 -2+3-4)	6.210.696	5.833.571	6.455.883	6.348.041	6.631.647	6.439.130	7.470.784	7.152.642
Б. Укупно приходи (4+5)		6.149.462	6.730.859	6.623.414	6.906.623	6.714.106	7.745.760	7.427.618
Ц. Вишак прихода (Б-А)			182.000	204.527		0	913.000	0
Д. Вишак расхода (А-Б)		698.530						
Е. Непокривени вишак расхода из ранијег периода		-141.025						
Ф. Енергија (kWh)							12.091.355.319	12.091.355.319
Г. Тарифа (фенинг/ kWh)	0,0435/ 0,0514		0,0538		0,0558		0,0693	0,0592

Тарифа одређена у напријед наведеном износу, по увјерењу Комисије, осигурава потребни приход за ефикасан, безбједан и поуздан рад НОС-а БиХ, односно омогућава покриће свих разумно насталих трошкова и расхода у пословању.

У оквирима разумног дискреционог права Комисије да потврди репрезентативност и оправданост свих поднијетих података и тврдњи, да процијени степен вјероватноће остварења свих прогнозираних трошкова и расхода, и у оквирима овлашћења ДЕРК-а да до објективизације услова за прецизније одређивање тарифа исте одобрава и у складу са конкретним околностима у периоду подношења захтјева за одобрење тарифа (члан 21. *Тарифне методологије*), на основу свеобухватног разматрања свих доказа истакнутих у захтјеву, извјештају водитеља поступка, коментарима подносиоца захтјева и заинтересованих лица (умјешача), Комисија доноси одлуку као у диспозитиву.

Сходно члану 14. *Правилника о тарифном поступку*, подносилац захтјева као регулисани субјекат има обавезу обезбиједити приступ јавности званично одобреној тарифи, тако да одлуком одобрена тарифа буде на располагању јавности у његовој главној канцеларији током радних дана и објављена на његовој интернет страници.

У складу са чланом 9.2 *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини*, против одлуке о одобрењу тарифа може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објављивања одлуке.

Број: 04-28-5-346-29/14
29. децембра 2014. године
Тузла

Предсједавајући Комисије
Никола Пејић